

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารมวลชน มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร หน้าที่ในการประสาน หน้าที่ในการสร้างความต่อเนื่อง หน้าที่ในการสร้างความบันเทิง และหน้าที่ในการผลักดันสังคม (McQuail, 1994 : 77 – 79) การผลักดันสังคมให้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการสื่อสาร เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่สำคัญมากประการหนึ่งของการสื่อสารคือ การทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ทั้งนี้ การสื่อสารเป็นเสมือนกุญแจที่จะไขไปสู่การเปลี่ยนแปลง และเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทุกประเภท การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบสังคม ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วก็ได้ ดังนั้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงจึงอาจมีลักษณะที่เป็นได้ทั้ง การวิวัฒนาการ การปฏิรูป หรือการปฏิวัติ (เสถียร เศษประทับ, 2531)

ในประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนซึ่งกำหนดมาตรการในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชาติ ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแต่ละแผนเป็นเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) นั้น มีการกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชาติ ให้เป็นคนดี มีความยึดมั่นในคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่จะทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้บรรลุตามเป้าหมายได้ต้องใช่วิธีการหลากหลายรูปแบบ โดยการเล่นกีฬา และการออกกำลังกายคือวิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยพัฒนาให้ประชาชนในชาติมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ดังนั้น แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2540 - 2544) จึงเป็นแผนแม่บทของการพัฒนาการกีฬาของชาติไทยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพของคน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการสร้างรากฐานเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนในชาติทั้งในด้าน สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณธรรม (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540)

การกีฬาแห่งประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลด้านกีฬา ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติมาแล้ว 2 ฉบับ คือ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531 – 2539) และแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) ประกอบด้วย 6 แผนงานหลัก ได้แก่

- แผนงานหลักที่ 1 การพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานหลักที่ 2 การพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน
- แผนงานหลักที่ 3 การพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
- แผนงานหลักที่ 4 การพัฒนาการกีฬาเพื่อการอาชีพ
- แผนงานหลักที่ 5 การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา
- แผนงานหลักที่ 6 การพัฒนาการบริหารการกีฬา

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2531 – 2539) ได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนากิจการกีฬาของไทยให้เจริญก้าวหน้าไปด้วยกันหลายแนวทาง หนึ่งในนั้นก็คือ การเร่งรัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการจูงใจ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กติกา และวิธีการเล่นกีฬาอย่างถูกต้องให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยการส่งเสริมให้สื่อมวลชนได้ผลิตรายการ และเผยแพร่รายการ ฝึกอบรม รวมทั้งสอนการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2531) อย่างไรก็ตาม แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้สรุปผลการประเมินแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ไว้ว่า แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ประชาชนให้ความสนใจออกกำลังกาย เล่นกีฬา และดูกีฬาเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังมีส่วนที่เป็นปัญหาซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข ได้แก่ การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค การประสานงานพัฒนาการกีฬา การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬา สถานกีฬา อุปกรณ์กีฬา ระบบสารสนเทศ การติดตามประเมินผล รวมทั้ง การประชาสัมพันธ์ด้านกีฬา (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540)

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์การกีฬา จึงได้รับการบรรจุเข้าเป็นหนึ่งใน 9 แนวทาง เพื่อพัฒนาการบริหารการกีฬา ซึ่งเป็นแผนงานหลักที่ 6 ของแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

“4. พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์การกีฬา โดย

4.1 การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และองค์กรเอกชน ร่วมกันประชาสัมพันธ์ เพื่อมุ่งปลูกจิตสำนึกของเด็ก เยาวชน และประชาชน ให้มีนิสัยรักการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา

4.2 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์การกีฬา ร่วมกันปรับปรุงรูปแบบ และวิธีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของภารกิจ และธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นหลัก” (การกีฬาแห่งประเทศไทย , 2540 : 43 – 44)

นอกจากนี้ แผนงานหลักอื่นๆ ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ก็ยังต้องอาศัยการสื่อสารมวลชนเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแต่ละแผนงานหลักด้วย อาทิ

แผนงานหลักที่ 1 การพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐาน

“แนวทาง

1. การพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน โดย

1.1 จัดกิจกรรม และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา และความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีการกีฬาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่เด็ก และเยาวชน ผ่านสื่อประเภทต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยให้กรมพลศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาประสานงาน และร่วมมือกับสื่อสารมวลชน และภาคเอกชนอย่างจริงจัง และต่อเนื่องในการผลิตรายการเผยแพร่การสอนออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง”

(การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540 : 19)

แผนงานหลักที่ 2 การพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน

"แนวทาง

1. เผยแพร่ความรู้ด้านการกีฬาเพื่อมวลชนอย่างจริงจัง โดย
 - 1.2 การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ความรู้ทั่วไปด้านการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา และความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา โดยใช้สื่อหลากหลายประเภท และวิธีการหลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย และเล่นกีฬา อันจะนำไปสู่พฤติกรรมกีฬาที่เป็นนิสัย"
- (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540 : 24)

แผนงานหลักที่ 3 การพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

"แนวทาง

1. จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรด้านการกีฬา โดย
 - 1.2 หน่วยงานทางการกีฬาของรัฐประชาสัมพันธ์ เชิญชวน และสร้างมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนได้เข้าร่วมในการดำเนินการจัดตั้งองค์กรกีฬา และให้การสนับสนุนกิจกรรมทางการกีฬา"
- (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540 : 29)

แผนงานหลักที่ 5 การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา

"แนวทาง

5. ส่งเสริมให้มีการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬาในการพัฒนาการกีฬา
- โดย

5.1 การกีฬาแห่งประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องใช้สื่อประเภทต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทั่วไป

เห็นความสำคัญของวิชาการในการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา โดยเฉพาะในเรื่องที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ได้ทันที และด้วยความสะดวก”

(การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2540 : 38)

... ฯลฯ ...

ด้วยประการฉะนี้ ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ สื่อมวลชนจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในการส่งเสริมการกีฬาของประเทศชาติ แต่ในความเป็นจริงแล้ว หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการกีฬาของไทยไม่มีใครให้ความสนใจนำสื่อมวลชนมาใช้ในการส่งเสริมกีฬามากนัก ทั้งๆ ที่ สื่อมวลชนมีประสิทธิภาพสูงยิ่งที่จะเข้าถึงประชาชนทุกเพศทุกวัย และมีอิทธิพลในการปลุกฝังค่านิยมรักกีฬาให้เกิดกับประชาชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงทำให้กิจกรรมกีฬาต่างๆ ที่ถูกจัดขึ้นมาโดยหน่วยงานเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากนัก ภาพทัศน์จันทร์ของสนามกีฬาวางร้างผู้ชมในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์ ไบรวันเซี่ยลลีก, กีฬาแห่งชาติ, กีฬาเยาวชนแห่งชาติ, กีฬามหาวิทยาลัย ฯลฯ เป็นภาพที่เห็นกันอย่างชินตา จนเกิดเป็นคำกล่าวติดตลกที่ว่า "คนเล่น (นักกีฬา) เยอะกว่าคนดู"

คนไทยมักให้ความสนใจเฉพาะการแข่งขันกีฬารายการใหญ่ๆ เท่านั้น เช่น การแข่งขันฟุตบอลโลก หรือการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ซึ่งนักกีฬาไทยไม่มีใครได้มีโอกาสเข้าร่วมเท่าใดนัก หากจะกล่าวถึงแวดวงกีฬาไทยจริงๆ แล้ว กีฬาที่คนไทยให้ความนิยมมีอยู่เพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น เช่น มวยไทย มวยสากล และฟุตบอล นักกีฬาไทยเองก็ยังไม่ใคร่ได้รับการยกย่องจากสังคมมากนักในฐานะวีรบุรุษ หรือวีรสตรีของชาติ ยกเว้นในกรณีของ "สมรักษ์ คำสิงห์" ที่โด่งดังเพียงชั่วข้ามคืนด้วยการเป็นนักกีฬาไทยคนแรกที่ได้รับเหรียญทองจากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ 26 ที่แอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา "สมรักษ์ คำสิงห์" ได้รับการยกย่องเป็นวีรบุรุษยอดนักสู้ของชาวไทย ได้รับเงินทองมากมาย และเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนไทยหันมาสนใจกีฬา สมรักษ์ คำสิงห์ ได้รับการยกย่องเป็นวีรบุรุษของชาวไทย เนื่องจาก สมรักษ์ ทำให้สังคมไทยสมหวังกับเหรียญทองโอลิมปิกเหรียญแรกหลังจากที่รอคอยมาเป็นเวลานานนับสิบปี ประเด็นข่าวเกี่ยวกับสมรักษ์ คำสิงห์ ถูกนำเสนอในฐานะประเด็นข่าวสังคม ซึ่งได้รับการเน้นย้ำให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่โดยสื่อมวลชน ประเด็นข่าวดังกล่าวได้รับการนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นแรมเดือน จนกลายเป็นประเด็นข่าวที่โดดเด่นที่สุดในช่วงเดือนสิงหาคม 2539 (วารภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุล , 2540 : 4-5) จากนั้น ในปี พ.ศ. 2543 "วิจารณ์ พลฤทธิ์" ก็ได้รับการนำเสนอจากสื่อมวลชนเช่นเดียวกับ "สมรักษ์ คำสิงห์" หลังจากได้เหรียญทองในกีฬามวยสากลสมัครเล่นมาจากการแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ 27 (Sydney 2000) ซึ่งถือเป็นเหรียญทองโอลิมปิกเหรียญที่สอง ในประวัติศาสตร์

วงการกีฬาไทย แต่แล้วกระแสดังกล่าวก็ค่อยๆ จางหายไป ความนิยมในกีฬาของคนไทยจะเกิดขึ้น เป็นพักๆ ไม่คงเส้นคงวา การที่คนไทยให้ความสนใจต่อการจัดการแข่งขันกีฬา “เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13” ระหว่างวันที่ 6 – 20 ธันวาคม 2541 ซึ่งไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพนั้น ดูจะเป็นนิมิตหมายที่ดี สำหรับวงการกีฬาไทย รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณในการประชาสัมพันธ์การแข่งขันดังกล่าวเป็น จำนวนมาก ภาพคนไทยหลายหมื่นคนเข้าร่วมเชียร์นักฟุตบอลทีมชาติไทย ภาพสนามแข่งขัน กีฬาหลายต่อหลายประเภทมีผู้ชมเต็มความจุของสนามเป็นภาพที่น่าภาคภูมิใจยิ่งนัก ทั้งยัง แสดงให้เห็นว่า หากมีการใช้สื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมกีฬาที่ดี ก็จะสามารถโน้มน้าวให้ คนไทยหันมาให้ความสนใจกับการกีฬาได้ ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ส่งเสริมกีฬาของ ประเทศไทยจึงควรจะหันมาให้ความสนใจกับการประชาสัมพันธ์กีฬาของชาติอย่างจริงจังมากกว่าเดิม

ทั้งนี้ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการกีฬา และพลศึกษาของไทย ได้แก่

1. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชา พลศึกษาในโรงเรียน การผลิตครูพลศึกษา และนักวิชาการ ดูแลการจัดการแข่งขันกีฬาในระบบการศึกษา เช่น การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ระหว่าง โรงเรียน และระหว่างเขตการศึกษา
2. ทบวงมหาวิทยาลัย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และ กิจกรรมกีฬายานในมหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัยทั้งใน และนอกประเทศ เช่น กีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และกีฬามหาวิทยาลัยอาเซียน นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการผลิตบุคลากรทางการพลศึกษาอีกด้วย
3. คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการแข่งขัน และส่งนักกีฬาเข้าร่วมในการแข่งขัน กีฬาในระดับโลก ระดับทวีป หรือกลุ่มประเทศ รวมทั้งจัดการฝึกอบรมเพื่อ เผยแพร่ความรู้ทางด้านกีฬาให้แก่สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป
4. สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมให้มีการเล่น กีฬา และการแข่งขันกีฬาแต่ละชนิด เช่น กรีฑา บาสเกตบอล เป็นต้น
5. กระทรวงกลาโหม มีสำนักกีฬาทหารเป็นหน่วยงานที่สังกัดกองทัพ ทั้ง 4 เหล่าทัพ ได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกรมตำรวจ มีหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดการแข่งขันกีฬาเฉพาะในกลุ่มทหาร และตำรวจ
6. กรุงเทพมหานคร และเทศบาลจังหวัดต่างๆ มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และจัดการแข่งขันกีฬาในท้องถิ่น

7. สถาบันภาคเอกชน อันได้แก่ บริษัท ห้างร้าน โรงเรียน โรงแรม หมู่บ้าน และ ศูนย์สุขภาพที่มีสถานที่ให้ออกกำลังกาย ทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้มีสถานที่ออกกำลังกายสำหรับประชาชนมากขึ้น
8. สโมสรกีฬาต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เช่น ราชกรีฑาสโมสร สโมสรธนาคารกรุงเทพ สโมสรการไฟฟ้าฝ่ายผลิต สโมสรการทำเรือ ฯลฯ ทำหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในประเทศ
9. สมาคมวิชาชีพทางพลศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬา อันได้แก่ สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย สมาคมวิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาเวชศาสตร์แห่งประเทศไทย และสมาคมจิตวิทยาการกีฬาแห่งประเทศไทย แต่ละสมาคมจะจัดประชุมทางวิชาการเป็นประจำ ปีละ 1 ครั้ง และจะจัดทำวารสารเพื่อเผยแพร่ความรู้ และงานวิจัยทางด้านพลศึกษา สุขศึกษา สันตนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา และ
10. การกีฬาแห่งประเทศไทย มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกีฬาเพื่อประชาชน จัดการแข่งขันกีฬาภายในประเทศ โดยเป็นการแข่งขันนอกระบบการศึกษา (เพื่อมิให้ซ้ำซ้อนกับบทบาทหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกรมพลศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติ) เช่น กีฬาแห่งชาติ กีฬาเยาวชนแห่งชาติ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยฯ และสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย จัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการวิจัย นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายให้กับนักกีฬา และประชาชนทั่วไป รวมทั้งให้การบำบัดรักษาผู้บาดเจ็บจากการกีฬาอีกด้วย

(ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, 2538 : 264 – 265)

การกีฬาแห่งประเทศไทย คือ หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ ส่งเสริมกีฬาของชาติ โดยได้รับการจัดตั้งขึ้นแทนองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย (อ.ส.ก.ท.) ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ.2528 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 102 ตอนที่ 149 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2528 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับการประกาศใช้ เพื่อให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริม และดำเนินกิจการเกี่ยวเนื่องแก่การกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกว้างขวางกว่าองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย (อ.ส.ก.ท.) ซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2507 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ "การกีฬาแห่งประเทศไทย" จึงเข้ามาทำหน้าที่แทน "องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย" ในที่สุด

การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีจากรัฐบาล การกีฬาแห่งประเทศไทยมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี โดยมีนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน มีผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทยรับผิดชอบต่อการบริหารกิจการของคณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้แก่

1. ส่งเสริมกีฬา
2. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเกี่ยวกับการกีฬา
3. ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำโครงการ แผนงาน และสถิติเกี่ยวกับการส่งเสริมกีฬา รวมทั้งประเมินผล
4. จัด ช่วยเหลือ แนะนำ ร่วมมือในการจัด และดำเนินการกีฬา
5. สำรวจ จัดสร้าง และบูรณะสถานที่สำหรับกีฬา
6. ติดต่อ ร่วมมือ กับองค์การ หรือสมาคมกีฬาทั้งใน และนอกราชอาณาจักร
7. สอดส่อง และควบคุมการดำเนินกิจการการกีฬา
8. ประกอบกิจการอื่นๆ อันเกี่ยวแก่ หรือเพื่อประโยชน์ของการกีฬา

การบริหารงานแบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย 1 สำนัก (ก่อนการปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542) ได้แก่

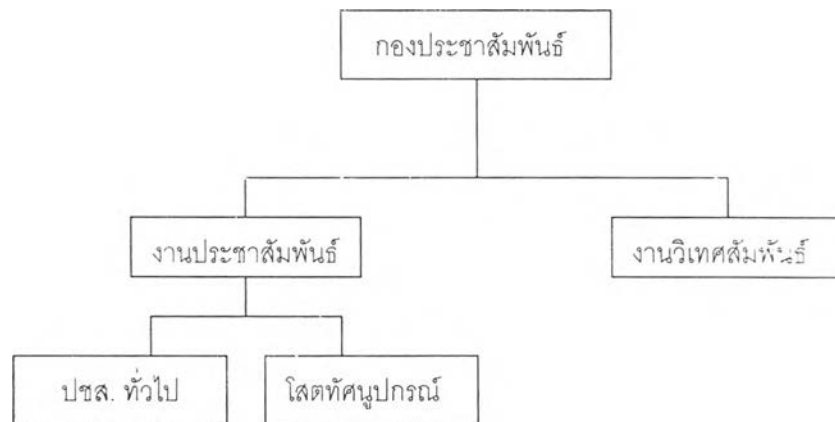
1. สำนักผู้ว่าการ
2. ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมกีฬา
3. ฝ่ายพัฒนาสถานกีฬา
4. ฝ่ายวิทยาศาสตร์การกีฬา
5. ฝ่ายการคลัง
6. ฝ่ายกิจกรรมกีฬา

(การกีฬาแห่งประเทศไทย , 2542)

กองประชาสัมพันธ์ อยู่คู่กับการกีฬาแห่งประเทศไทยมาตั้งแต่แรกเริ่ม กล่าวได้ว่า ตั้งแต่ที่เริ่มมีการจัดตั้ง "องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย" ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2507 กองประชาสัมพันธ์ ก็ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาแล้ว โดยในตอนนั้นยังมีฐานะเป็น "แผนก" มิใช่ "กอง" อย่างในปัจจุบัน (พ.ศ. 2542)

แต่เดิมเมื่อ "การกีฬาแห่งประเทศไทย" ยังเป็น "องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย" กองประชาสัมพันธ์ มีฐานะเป็นแผนกอยู่ในกองอำนวยการ (หรือถ้าหากผู้ว่าการในปัจจุบัน) มีหัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ดูแลรับผิดชอบโดยตรง กองประชาสัมพันธ์ หรือแผนกประชาสัมพันธ์เดิม มีผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ดูแลรับผิดชอบโดยตรง (ก่อนการรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542)

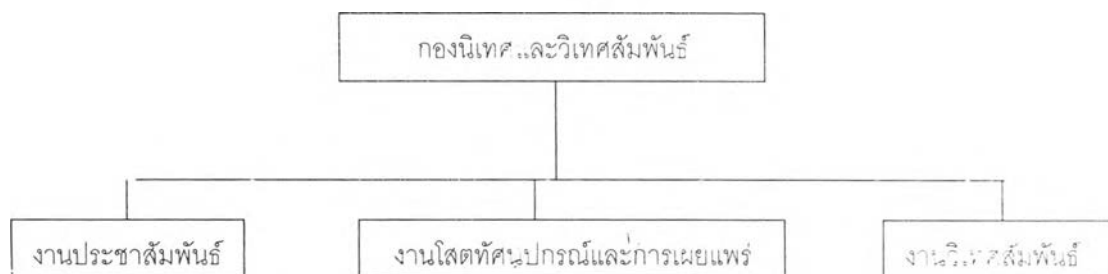
ภาพที่ 1.1 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานของ กองประชาสัมพันธ์ การกีฬาแห่งประเทศไทย (ก่อนการปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่)

กองประชาสัมพันธ์ การกีฬาแห่งประเทศไทย (ก่อนการปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542) แบ่งส่วนการทำงานออกเป็น 2 งาน ได้แก่ งานวิเทศสัมพันธ์ และงานประชาสัมพันธ์ โดย งานวิเทศสัมพันธ์ ดำเนินการเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานในเรื่องต่างๆ ระหว่างการกีฬาแห่งประเทศไทย กับต่างประเทศ ในขณะที่ งานประชาสัมพันธ์ ดำเนินการเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารขององค์กร และการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อส่งเสริมการกีฬา

งานประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบในการดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับกิจการของ กกท. การเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารด้านกีฬา โดยใช้สื่อมวลชนชนิดต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนมีความสนใจ เข้าใจ มีทัศนคติที่ดี และเห็นความสำคัญของกีฬา จัดแถลงข่าว จัดเก็บรวบรวม และรักษาข่าว อำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลด้านกีฬาแก่บุคคลทั่วไปที่มาติดต่อ นอกจากนี้ ยังรับผิดชอบในการจัดหา ดูแล และบำรุงรักษาอุปกรณ์เกี่ยวกับงานโลโก้ ให้บริการโลโก้ตลับอุปกรณ์แก่ส่วนงานต่างๆ ของ กกท. ผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่กิจการของ กกท. และกิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาต่างๆ จัดนิทรรศการทางด้านกีฬา รวมทั้งประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนในการจัดทำสื่อ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางด้านกีฬา

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542 การกีฬาแห่งประเทศไทย ได้ปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ โดย กองประชาสัมพันธ์ ได้เปลี่ยนเป็น กองนิเทศและวิเทศสัมพันธ์ แบ่งส่วนการทำงานออกเป็น 3 งาน ได้แก่ งานวิเทศสัมพันธ์ งานโสตทัศนอุปกรณ์และการเผยแพร่ และงานประชาสัมพันธ์

ภาพที่ 1.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานของกองนิเทศและวิเทศสัมพันธ์ การกีฬาแห่งประเทศไทย (หลังการปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2542)

จากการที่ การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านกีฬาของไทย การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการกีฬาของการกีฬาแห่งประเทศไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาการใช้สื่อมวลชนสำหรับส่งเสริมกิจการกีฬาของหน่วยงานหลักด้านกีฬาของไทย อันจะเป็นวิถีทางในการพัฒนา และส่งเสริมกิจการกีฬาของไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปด้วย

ปัญหานำวิจัย

- การใช้สื่อมวลชนเพื่อส่งเสริมการกีฬาของประเทศไทยมีรูปแบบและเนื้อหาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบและเนื้อหาของสื่อมวลชนที่การกีฬาแห่งประเทศไทยใช้ในการส่งเสริมกีฬา

ขอบเขตการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษา ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล

1. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ รวมทั้งเทปบันทึกเสียงรายการวิทยุ ที่การกีฬาแห่งประเทศไทยใช้ในการส่งเสริมการกีฬา
2. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ วารสารกีฬา ซึ่งจัดทำโดยงานประชาสัมพันธ์ และงานโสตทัศนูปกรณ์และการเผยแพร่ การกีฬาแห่งประเทศไทย
3. สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานประชาสัมพันธ์ และงานโสตทัศนูปกรณ์และการเผยแพร่ การกีฬาแห่งประเทศไทย และผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการส่งเสริมกีฬาให้กับการกีฬาแห่งประเทศไทย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ในเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 – 2544 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 ปี ซึ่งครอบคลุมแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540 – 2544) และจะทำการศึกษาเฉพาะการใช้สื่อมวลชนที่อยู่ในโครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์กีฬา ของงานประชาสัมพันธ์ และงานโสตทัศนูปกรณ์และการเผยแพร่เท่านั้น

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

1. การกีฬาแห่งประเทศไทยใช้ วารสารกีฬา ซึ่งจัดทำโดยงานประชาสัมพันธ์ และงานโสตทัศนูปกรณ์และการเผยแพร่ การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นหลักในการส่งเสริมการกีฬา
2. การกีฬาแห่งประเทศไทยใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง และ สื่อโทรทัศน์ ในลักษณะของรายการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการกีฬา

นิยามศัพท์

สื่อมวลชน

- สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์

การส่งเสริมกีฬา

- การส่งเสริมให้กิจการกีฬาของชาติพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยการส่งเสริมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬา และการจัดกิจกรรมกีฬามากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยให้ความสนใจ/ชมกีฬาตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนไทยมีความรักกีฬา และมีน้ำใจนักกีฬา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบและเนื้อหาของสื่อมวลชนที่การกีฬาแห่งประเทศไทยใช้ในการส่งเสริมกีฬา
2. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้สื่อมวลชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมการกีฬาของชาติ
3. สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาในหัวข้อที่ใกล้เคียงกันต่อไป